

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства соціальної
політики України

№ _____

Професійний стандарт „Машиніст насосних установок”

1. Загальні відомості професійного стандарту

1.1. Основна мета професійної діяльності

Здійснює експлуатацію та технічне обслуговування устаткування з транспортування сировинних матеріалів, забезпечує питною, технічною водою та іншими рідинами споживачів основного виробництва.

Професійна діяльність є типовою за складністю операцій що виконуються, поділ на кваліфікаційні розряди не здійснюється.

1.2. Назва виду економічної діяльності, секції, розділу, групи та класу економічної діяльності та їхній код (згідно з Національним класифікатором України ДК 009:2010 „Класифікація видів економічної діяльності”)

Секція Е	Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	Розділ 36	Забір, очищення та постачання води	Група 36.0	Забір, очищення та постачання води
				Клас 36.00	Забір, очищення та постачання води
Секція Е	Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	Розділ 37	Каналізація, відведення й очищення стічних вод	Група 37.0	Каналізація, відведення й очищення стічних вод
				Клас 37.00	Каналізація, відведення й очищення стічних вод
Секція С	Переробна промисловість	Розділ 24	Металургійне виробництво	Група 24.1	Виробництво чавуну, сталі та феросплавів

				Клас 24.10	Виробництво чавуну, сталі та феросплавів
--	--	--	--	---------------	---

1.3. Назва виду професійної діяльності та її код (згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010 „Класифікатор професії”)

Розділ	Клас	Підклас
8	816	8163
Робітники з обслуговування, експлуатації та контролю за роботою технологічного устаткування, складання устаткування та машин	Робітники, що обслуговують установки з вироблення електроенергії, та робітники на подібному устаткуванні	Робітники, що обслуговують печі для спалювання сміття, компресори, холодильні, вентиляційні, водоочисні та меліоративні системи

1.4. Назва професії (професійної назви роботи) та її код (згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010 „Класифікатор професій”)

Машиніст насосних установок 8163

1.5. Професійна кваліфікація

Машиніст насосних установок

1.6. Місце професії (посади, професійної назви роботи) в організаційно-виробничій структурі підприємства (установи, організації):

Працює під керівництвом майстра виробничої ділянки; начальника ділянки; начальника зміни; майстра або старшого майстра зміни.

Може ставити завдання учню машиніста насосних установок.

1.7. Умови праці

Тривалість робочого часу та відпочинку – згідно з чинним законодавством, графіками роботи та відпочинку, правилами внутрішнього трудового розпорядку, колективним договором.

Відпустки надаються згідно з чинним законодавством, колективним договором, графіками надання відпусток за результатами атестації робочого місця за умовами праці.

Робота пов'язана зі шкідливими та важкими умовами праці. Пільги та компенсації встановлюються відповідно до чинного законодавства.

1.8. Засоби індивідуального захисту

Костюм бавовняний.

Білизна натільна.

Чоботи гумові, шкіряні або кирзові.

Рукавиці комбіновані, гумові та діелектричні.
Онуччі суконні та бавовняні.
Окуляри захисні відкриті або закриті.
Респіратор пилозахисний або напівмаска зі змінними фільтрами.
Вкладиші або навушники протишумові.
Каска захисна з підшоломником.
Костюм водозахисний.
Фартух з нагрудником.
Шолом.
Шкарпетки.
Респіратор газозахисний.
Плащ з капюшоном.
Куртка утеплена.
Шапка.
Штани утеплені.
Чоботи кирзові утеплені або валянки.
Калоші гумові на валянки.
Черевики шкіряні утеплені з жорстким підноском.
Підшоломник зимовий.
Рукавички морозостійкі з полімерним покриттям.
Засоби колективного захисту:
Захисні огороження, блокування.
Сигналізація (звукова, світлова).
Заземлення, занулення, захисні вимикальні пристрої.
Припливно-витяжна вентиляція і (або) природна вентиляція.
Плакати та знаки безпеки.
Системи автоматичного пожежогасіння та автоматичної пожежної сигналізації, первинні засоби пожежогасіння.

1.9. Умови допуску до роботи за професією

Загальні умови допуску:

Стать: жіноча та чоловіча.

Вік: 18 років і старше.

Повна загальна середня освіта та одержання професії безпосередньо на виробництві або професійна (професійно-технічна) освіта.

Наявність медичної довідки про проходження попереднього (періодичного) медичного огляду з висновком медичної комісії про придатність до роботи за професією „Машиніст насосних установок”.

Проходження навчання та спеціального навчання з питань охорони праці.

Проходження вступного та первинного інструктажу з охорони праці. Після первинного інструктажу на робочому місці до початку самостійної роботи повинні під керівництвом кваліфікованих працівників пройти стажування протягом не менше 2-15 змін або дублювання протягом не менше шести змін.

Наявність посвідчення про перевірку знань з питань охорони праці.

Кваліфікаційний іспит або тестування

Психофізіологічні особливості:

уважність;
пам'ять зорова та слухова;
емоційна стійкість;
стійкість до впливу стресів;
відповідальність;
орієнтація у просторі;
здатність до адаптації.

1.10. Документи, що підтверджують професійну та освітню кваліфікацію, її віднесення до рівня НРК

Свідоцтво про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації за професією „Машиніст насосних установок” з додатками до свідоцтва про присвоєння кваліфікації „Машиніст насосних установок”, 4 рівень НРК.

2. Навчання та професійний розвиток

Професійне навчання працівників здійснюється у закладах освіти, начальних центрах або в структурних підрозділах підприємства за різними формами навчання за такими видами: підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації, професійно-технічне навчання, спеціальне навчання.

2.1. Первинна професійна підготовка (назва кваліфікації)

Первина професійна підготовка, професійно-технічне навчання за професією „Машиніст насосних установок” – наявність повної або базової загально-середньої освіти. Без вимог до стажу роботи.

2.2. Перепідготовка (назва кваліфікації)

Перепідготовка за професією „Машиніст насосних установок” проводиться за наявності професійної (професійно-технічної) освіти або професійно-технічного навчання на виробництві або передвищої освіти або вищої освіти. Без вимог до стажу роботи.

2.3. Підвищення кваліфікації без присвоєння нового рівня освіти (назва кваліфікації)

Підвищення кваліфікації згідно з вимогами законодавства та потребами на виробництві.

2.4. Спеціальне, спеціалізоване навчання машиніста насосних установок

Періодичне підвищення кваліфікації згідно потреб та відповідно до змін у законодавстві.

Періодичне навчання і перевірка знань з:

охорони праці, пожежної безпеки;
технічної експлуатації електроустановок споживачів і правил безпечної експлуатації електроустановок споживачів (на кваліфікаційну групу з

електробезпеки для електротехнологічного персоналу не нижче другої в електроустановках до 1000 В);
 правил охорони праці під час експлуатації вантажопідіймальних кранів, підіймальних пристроїв і відповідного обладнання;
 правил виконання вантажно-розвантажувальних робіт.

3. Нормативно-правова база, що регулює відповідну професійну діяльність

Закон України «Про охорону праці».

Кодекс законів про працю України.

Гірничий закон України (Закон України від 06.10.1999 № 1127-XIV).

НПАОП 40.1-1.21-98. Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів.

НПАОП 0.00-1.81-18. Правила охорони праці під час експлуатації обладнання, що працює під тиском.

НПАОП 0.00-1.57-12. Правила безпеки при експлуатації каналів, трубопроводів, інших гідротехнічних споруд у водогосподарських системах.

Правила охорони праці під час роботи з інструментом та пристроями.

Правила, що регулюють відповідну професійну діяльність затверджені в установленому порядку:

Коллективний договір.

Робоча інструкція (карта функціональних обов'язків) машиніста насосних установок.

Інструкція з охорони праці для машиніста насосних установок.

Технологічна інструкція.

Інструкція про порядок запуску, експлуатації та зупинки устаткування.

Правила пожежної безпеки.

Порядок проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, профзахворювань та аварій на виробництві.

Положення про биркову систему допуску до ремонтів технологічного устаткування з електроприводом.

Положення про порядок видачі та затвердження нарядів на виконання робіт.

Інструкція з надання першої домедичної допомоги постраждалим від нещасних випадків робітникам структурних підрозділів.

Інструкція про заходи пожежної безпеки для працівників.

4. Загальні компетентності

1. Знання професійної лексики.
2. Здатність діяти в нестандартних ситуаціях.
3. Здатність працювати в команді.
4. Дотримання професійної етики.
5. Запобігання конфліктних ситуацій.
6. Вміти користуватися контрольно-вимірювальними приладами, системами сигналізації і блокування.

7. Знати методи безпечного виконання робіт з обладнанням, механізмами та інструментом, тощо.
8. Знати основи ошадливого виробництва.
9. Знати правила охорони праці та промислової безпеки.
10. Знати план локалізації та ліквідації аварійних ситуацій та аварій.

5. Перелік трудових функцій (професійних компетентностей за трудовою дією або групою трудових дій, що входять до них), умовні позначення

Умовне позначення	Трудові функції	Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)	Умовне позначення
А	Початок робіт	Здатність отримувати наряд та інструктаж з безпечного виконання робіт	А1
		Здатність виконувати огляд технологічної схеми насосної станції та інструмента, які знаходяться в зоні обслуговування, з ознайомленням із записами в журналі прийому-здачі зміни (яке устаткування знаходиться в роботі, резерві та ремонті)	А2
		Здатність проводити усунення виявлених недоліків	А3
		Здатність приймати зміну, оформлювати записи в журналі приймання-здавання зміни із вказанням результатів візуального огляду	А4
Б	Технічне обслуговування	Здатність виконувати перенабивки та набивки сальникових ущільнень насосів, заміну та встановлення пелюсткових з'єднань із встановленням огорожень	Б1
		Здатність виконувати огляду деталей, вузлів, механізмів та огорожувальної техніки	Б2
		Здатність здійснювати перевірку та виконання обтяжки болтових з'єднань насосної установки та запірно-регулюючої апаратури, а також змащування вузлів тертя запірно-регулюючої апаратури	Б3

		Здатність проводити огляд автоматичної централізованої системи змащування	Б4
		Здатність проводити підготовлення устаткування та секції до ремонту	Б5
		Здатність приймати участь у складанні відомості дефектів на ремонт	Б6
		Здатність проводити налаштування режимів роботи насосної установки у відповідності до розроблених технологічних (режимних) карт	Б7
В	Закінчення робіт	Здатність прибирати робоче місце	В1
		Здатність проводити візуальний огляд та перевірку технічного стану устаткування насосних установок та інструменту, які знаходяться в зоні обслуговування	В2
		Здатність здійснювати усунення виявлених недоліків	В3
		Здатність здавати зміну, оформляти записи в журналі приймання-здавання зміни з вказанням результатів візуального огляду	В4
Г	Експлуатація	Здатність проводити запуск та зупинку насосного устаткування	Г1
		Здатність підтримувати заданий тиск води, тиск та щільність хвостової пульпи, контроль безперебійної роботи насосів, арматури та допоміжного устаткування	Г2
		Здатність вести систематичне спостереження за роботою насосного устаткування, запірно-регулюючої арматури, технічного водозабезпечення, рівня зумпфів, всмоктуючих пристроїв на зумпфах та дешламаторах, контрольно-вимірювальних приладів та автоматики	Г3

		Здатність забезпечувати постійний рівень матеріалу, який перекачується в зумпфах	Г4
		Здатність контролювати роботу автоматичної централізованої системи змашування насосів	Г5
		Здатність контролювати параметри роботи устаткування за допомогою автоматизованої системи керування технологічним процесом	Г6
		Здатність регулювати подавання води	Г7
		Здатність проводити зупинку устаткування (у випадку аварійної ситуації)	Г8
Д	Дотримання норм та правил охорони праці та промислової безпеки	Здатність забезпечувати особисту безпеку та здоров'я, безпеку та здоров'я оточуючих людей в процесі виконання робіт та під час знаходження на території підприємства	Д1
		Здатність дотримуватись заходів пожежної безпеки і правил поведінки у разі аварії	Д2
		Здатність дотримуватись законодавчих та внутрішньо корпоративних стандартів та положень що до охорони праці та промислової безпеки	Д3
		Здатність дотримуватись вимог нарядної системи та правил внутрішнього трудового розпорядку	Д4
		Здатність дотримуватись вимог експлуатації небезпечних виробничих об'єктів	Д5

		Здатність дотримуватись вимог нормативно-правових актів з охорони праці, правил поведження з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва, використання засобів колективного та індивідуального захисту	Д6
Е	Надання першої домедичної допомоги потерпілим при нещасних випадках	Здатність визначати характер ушкодження та ступінь загрози життю та здоров'ю постраждалих від нещасних випадків	Е1
		Здатність надавати першу долікарську допомогу постраждалим від нещасних випадків, від гострого захворювання, у випадку аварії	Е2
		Здатність транспортувати постраждалих до місця надання першої медичної допомоги	Е3
Є	Дотримання норм і правил екологічної безпеки	Здатність вивчати та дотримуватись вимог правил екологічної безпеки	Є1
		Здатність здійснювати збір усіх відходів, які утворилися, роздільно по видах в тару	Є2
		Здатність проводити ліквідацію наслідків розливу нафтопродуктів	Є3

6. Опис трудових функцій

Трудові функції	Професійні компетентності	Предмети і засоби праці (обладнання, устаткування, матеріали, продукти, інструменти)	Знання	Уміння та навички

<p>А. Початок робіт</p>	<p>A1 A2 A3 A4</p>	<p>Книга нарядів; журнал роботи (напрацювання) насосів, оперативний журнал обліку мастила; технічна документація; насосна установка; контрольно- вимірювальні прилади; запірно- регулююча арматура, напірний, безнапірний трубопровід; донні та шиберні затвори; лотки; резервуар з технічною водою або хімічними продуктами, технологічними рідинами; маслостанція; засоби пожежогасіння, колективного захисту; зумпф; слюсарні інструменти; паливно- мастильні матеріали; засоби індивідуальног о та колективного захисту.</p>	<p>3.1. Інструкція з охорони праці для машиністів насосних установок; 3.2. Робоча інструкція (карту функціональних обов'язків) машиніста насосних установок; 3.3. Технологічні інструкції; 3.4. Технологічні схеми та ланцюги основного та допоміжного устаткування; 3.5. Будову та технічні характеристики устаткування, яке обслуговується; 3.6. Будову та конструкцію насосних установок, які обладнані двигунами, насосами та турбонасосами різних систем; 3.7. Принцип роботи та призначення засобів вимірювань та автоматичних пристроїв, які застосовуються; 3.8. Схеми комунікацій насосних установок; 3.9. Способи усунення несправностей в</p>	<p>У.1. Вести технічну документацію; У.2 Візуально визначати технічний стан вузлів, деталей та устаткування і виявляти несправності; У.3. Застосовувати відповідні інструменти та пристрої; У.4. Виконувати слюсарні роботи з ремонту насосного устаткування та запірно-регулюючої арматури в об'ємі нескладного поточного ремонту; У.5. Використовувати і індивідуальні та колективні засоби захисту; У.6. Користуватися первинними засобами пожежогасіння.</p>
------------------------------------	--------------------------------	--	---	--

<p>Б. Технічне обслуговуванн я</p>	<p>Б1 Б2 Б3 Б4 Б5 Б6 Б7</p>	<p>Технічна документація; насосна установка; сальники; пелюстки; контрольно- вимірювальні прилади та апаратура; запірно- регулююча арматура, напірний, безнапірний трубопровід; донні та шиберні затвори; лотки; резервуар з технічною водою або хімічними продуктами, технологічними рідинами; маслостанція; засоби колективного захисту; зумпф; слюсарні інструменти; паливо- мастильні матеріали; засоби індивідуальног о та колективного захисту; жетон-бирка.</p>	<p>3.1. Робоча інструкція (карта функціональних обов'язків) машиніста насосних установок; 3.2. Технологічна інструкція; 3.3. Будова та конструкція насосних установок, обладнаних двигунами, насосами та турбонасосами різних систем; 3.4. Конструкція та схема розташування аванкамер, колодязів, трубопроводів та фільтрів; 3.5. Способи усунення несправностей в роботі устаткування та ліквідації аварій.</p>	<p>У.1. Усувати дрібні несправності в роботі устаткування; У.2. Підготовлювати до заміни агрегати, які обслуговуються; У.3. Замінювати сальникові ущільнення; У.4. Замінювати текструпні ремені, пелюстки на пелюсткових, та пальці на муфтових з'єднаннях, фланцеві з'єднання; У.5. Проводити огляд обладнання; У.6. Виконувати операції з вилучення негабаритів, сторонніх предметів з конвеєра згідно технологічній інструкції; У.7. Користуватись засобами колективного та індивідуального захисту; У.8. Здійснювати перехід з працюючого устаткування на резервне.</p>
---	---	--	--	---

<p>В. Закінчення робіт</p>	<p>B1 B2 B3 B4</p>	<p>Книга нарядів; журнал роботи (напрацювання) насосів; оперативний журнал обліку мастила; насосна установка; контрольно- вимірювальні прилади; запірно- регулююча арматура, напірний, безнапірний трубопровід; донні та шиберні затвори; лотки; резервуар з технічною водою або хімічними продуктами, технологічними рідинами; маслостанція; засоби пожежогасіння, колективного захисту; зумпф; слюсарні інструменти; паливно- мастільні матеріали; засоби індивідуальног о та колективного захисту.</p>	<p>3.1. Робоча інструкція (карта функціональних обов'язків) для машиніста насосних установок; 3.2. Технологічні схеми та ланцюги основного та допоміжного устаткування; 3.3. Технологічна інструкція; 3.4. Будова, маркування та технічні характеристики устаткування, яке обслуговується; 3.5. Будова та конструкція насосних установок, які обладнані двигунами, насосами та турбонасосами різних систем; 3.6. Принцип роботи та призначення засобів вимірювань та автоматичних пристроїв, які застосовуються; 3.7. Схеми комунікацій насосних установок; 3.8. Способи усунення несправностей в роботі устаткування насосних установок;</p>	<p>У.1. Вести технічну документацію; У.2. Візуально визначати технічний стан вузлів, деталей та устаткування і виявляти несправностей; У.3. Застосовувати інструменти та пристрої; У.4. Виконувати слюсарні роботи; У.5. Використовуват и індивідуальні та колективні засоби захисту.</p>
---	--------------------------------	---	---	--

<p>Г. Експлуатація</p>	<p>Г1 Г2 Г3 Г4 Г5 Г6 Г7 Г8</p>	<p>Журнал напрацювання годин насосів; журнал приймання- здавання зміни; технічна документація; резервуар з технічною водою або хімічними продуктами, технологічними рідинами; автоматизована система керування технологічним процесом; оперативний журнал; журнал обліку мастила; насосна установка; слюсарні інструменти; засоби індивідуальног о та колективного захисту.</p>	<p>3.1. Робоча інструкція (карта функціональних обов'язків) машиніста насосних установок; 3.2. Технологічна інструкція; 3.3. Технологічні схеми та ланцюги основного та допоміжного устаткування; 3.4. Будова та технічні характеристики устаткування, яке обслуговується; 3.4. Будова та конструкція насосних установок, обладнаних двигунами, насосами та турбонасосами різних систем; 3.5. Принцип роботи та призначення засобів вимірювань та автоматичних пристроїв, які застосовуються; 3.6. Схеми комунікацій насосних установок; 3.7. Способи усунення несправностей в роботі устаткування насосних установок; 3.8. Графік</p>	<p>У.1. Проводити запуск та зупинку насосного устаткування та підтримувати необхідний режим роботи; У.2. Вести журнал напрацювання годин насосів; У.3. Підтримувати устаткування та робоче місце у відповідності до норм промислової санітарії; У.4. Контролювати параметри роботи обладнання з допомогою автоматизованої системи керування технологічним процесом.</p>
-----------------------------------	--	---	---	---

<p>Д. Дотримання правил з охорони праці та промислової безпеки</p>	<p>Д1 Д2 Д3 Д4 Д5 Д6</p>	<p>Засоби індивідуальног о захисту; засоби колективного захисту; засоби пожежогасіння.</p>	<p>3.1. Політику та цілі підприємства в галузі охорони праці; 3.2. Вимоги безпеки, що пред'являються до машиніста екстаустера (загальні вимоги, вимоги безпеки перед початком робіт, під час виконання робіт та під час завершення роботи, основні небезпечні та шкідливі промислові фактори, безпечна організація роботи та утримання робочого місця); 3.3. Вимоги щодо застосування, утримання та зберігання спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту; 3.4. Заходи електробезпеки; 3.5. Заходи пожежної безпеки; 3.6. Карти оцінки рисків; 3.7. Перелік та місце зберігання засобів пожежогасіння та аварійного інструменту; 3.8.</p>	<p>У.1. Виконувати вимоги нормативних актів з охорони праці, правила поводження з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва; У.2. Використовуват и засоби колективного та індивідуального захисту; У.3. Діяти в аварійних ситуаціях згідно «Плану ліквідації аварій»; У.4. Використовуват и первинні засоби пожежогасіння. У.5. Виконувати вимоги положень, інструкцій, стандартів за професією та видами робіт; У.6. Виконувати правила внутрішнього трудоого розпорядку; У.7. Виконувати положення Колективного договору підприємства; У.8. Виконувати вимоги трудової</p>
--	--	--	---	--

<p>Е. Надання першої домедичної допомоги потерпілим при нещасних випадках</p>	<p>E1 E2 E3</p>	<p>Аптечка (загального призначення) для машиніста насосних установок</p>	<p>3.1. Правила та прийоми надання першої домедичної допомоги постраждалим від нещасних випадків, гострого захворювання, у випадку аварії; 3.2. Місцезнаходження засобів для надання долікарської допомоги; 3.3. Порядок виклику «Швидкої допомоги», пожежної частини, номера телефонів служб екстреного реагування; 3.4. Правила транспортування постраждалих при нещасних випадках; 3.5. Склад та застосування лікарських препаратів.</p>	<p>У.1. Визначати характер ушкоджень та ступінь загрози життю та здоров'ю постраждалих від нещасних випадків; У.2. Надавати першу долікарську допомогу постраждалим від різних видів травм (ураження електричним струмом, поранення, вивих, перелом, кровотеча, опік та ін.); У.3. Транспортувати постраждалих до місця надання першої медичної допомоги.</p>
--	-------------------------	--	--	--

<p>Є. Дотримання норм і правил екологічної безпеки</p>	<p>Є1 Є2 Є3</p>	<p>Матеріали та інструменти для ліквідації наслідків розливу нафтопродуктів ; Тара для відходів.</p>	<p>3.1. Політику підприємства в галузі охорони навколишнього середовища; 3.2. Цілі підприємства в галузі екології; 3.3. Основи ощадливого підприємства, систему 5С; 3.4. Положення Системи менеджменту навколишнього середовища (СМОС); 3.5. Вимоги законодавства в галузі охорони навколишнього середовища; 3.6. Реєстр екологічних аспектів свого підрозділу; 3.7. Інструкцію з поводження з відходами; 3.8. Наказ про моніторинг розливів нафтопродуктів; 3.9. Закони України «Про відходи», «Про охорону земель».</p>	<p>У.1. Проводити збір відходів виробництва роздільно по видах; У.2. Ліквідувати наслідки розливів нафтопродуктів.</p>
--	-------------------------	--	--	--

7. Дані щодо розроблення та затвердження професійного стандарту

7.1. Розробники проекту професійного стандарту

Галузева рада з розробки професійних стандартів і стратегії розвитку професійних кваліфікацій Всеукраїнського об'єднання обласних організацій роботодавців підприємств металургійного комплексу «Федерація металургів України»

7.2. Суб'єкт перевірки професійного стандарту

Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному рівні

7.3. Дата затвердження професійного стандарту**7.4. Дата внесення професійного стандарту до Реєстру професійних стандартів****7.5. Рекомендована дата наступного перегляду професійного стандарту**